

'Asielzoekers komen hier in warm bad terecht'

Lunch met asielzoekers in een kerk in Sittard.

Nieuwe christenen zoeken hun weg in Nederland

MOSLIM ONTDEKT JEZUS:

“Een van die jongens had in Afghanistan een keer meegemaakt dat een meisje gestenigd werd; voor hem is het een hele omschakeling dat Jezus zegt dat die overspelige vrouw niet gestenigd moet worden.” Saar Hoogendijk, predikant in Deventer, las de Bijbel met een Afghaanse asielzoeker, die zich bekeerde tot het christendom. “Je gaat zelf ook met andere ogen kijken.”

Tekst: Helene Timmers
Beeld: Hollandse Hoogte

God heeft me geroepen. Dat het een zware bediening zou worden, dat wist ik. Maar het gaat om de redding van mensen. Nu delen we het evangelie onder het Koerdische volk.” De Koerdische Faraidoun Fouad is bedreigd, hij heeft meegemaakt dat de ruiten van zijn vorige huis zijn ingegooid en er is zelfs een keer op hem geschoten. Dat valt hem zwaar. Hij heeft aan den lijve de problemen ervaren die een moslim zich op de hals kan halen wanneer hij zich bekeert tot het christendom. Bekering betekent voor een moslim dat hij afstand doet van het geloof en dat is in de islam verboden; er staat er zelfs de doodstraf op.

Fouad vluchtte eind jaren negentig uit Irak en kwam in Nederland in een asielzoekerscentrum terecht. Daar werd hij door een christelijke man benaderd. Hij deed ‘heel lelijk’ tegen deze man, maar de man liet zich daar niet door afschrikken en deed nooit onaardig terug. Integendeel, hij bleef bij hem op bezoek komen. “Ik zag de liefde van Christus in hem”, kijkt Fouad terug. Hij liet zich overhalen om mee te doen aan een bijbelstudie en heeft een jaar lang veel in de Bijbel gelezen en vragen gesteld, heel veel vragen. Een van de onderwerpen waar hij mee worstelde is het vraagstuk van de

drie-eenheid: er is toch maar één God, hoe zit dat dan precies met God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest? Langzamerhand ging hij steeds meer met christenen om en uiteindelijk kwam hij tot geloof. “Jezus heeft me gered”, ervaart hij. In het asielzoekerscentrum leidde dat tot problemen met andere moslims, zozeer zelfs dat hij daar niet langer veilig kon blijven en onderdak moest zoeken bij een christelijk gezin. Het ervaren van de liefde van Christus speelt voor Fouad een grote rol. De liefde die christenen uitstralen naar elkaar en ook naar anderen maakt een grote indruk. Dit ziet hij bijvoorbeeld in de vriendelijke manier waarop christenen hem benaderen, maar ook in het gezin dat hem een tijdlang opving. Voor hem tekent dat het grote verschil met de islam. Hij is geboren en getogen in een islamitische gemeenschap, maar dat is een cultuur, zegt Fouad, waar nooit iets om niet gedaan wordt. Allah is weliswaar barmhartig, vertelt hij, maar alleen als je je aan alle regels houdt, dus als je vijf keer per dag bidt en vast tijdens Ramadan. Islam heeft voor hem geen boodschap die tot het hart spreekt, zoals het christendom tot zijn hart gesproken heeft.

Nieuw christendom

Als je Fouad enthousiast over het christendom hoort praten, is het moeilijk te geloven dat het christendom in Nederland een aflopende zaak lijkt. Toch verschijnen ieder jaar opnieuw rapporten waarin je kunt lezen dat het aantal rooms-katholieken en protestanten in Nederland afneemt. Maar deze krimp vertelt niet het hele verhaal over het Nederlandse christendom. Het aantal ‘nieuwe’ christenen neemt namelijk toe. Hiertoe worden mensen gerekend →

‘IK WIL DOOP’

die zich in Nederland tot het christendom bekeren, maar ook de vele christelijke migranten. Volgens een schatting wonen er ongeveer 1,3 miljoen christenmigranten in Nederland. Ter vergelijking: er zijn ongeveer 1 miljoen moslims in Nederland gevestigd, het aantal leden van de PKN bedraagt 1,85 miljoen en de rooms-katholieke kerk telt nominaal zo'n 3,8 miljoen leden. De 'nieuwe' christenen, die soms ook al decenia in Nederland wonen, verspreiden zich over een groot aantal interculturele kerken. Volgens filosoof David Dessin, die het bekroonde *God is een vluchteling* schreef, gaat deze combinatie van vergrijzing en instroom zorgen voor een volledig nieuw christendom in ons land.

Fouad is een van de degenen die in Nederland asiel heeft gekregen. Maar christen zijn of bekeerd zijn tot het christendom leidt niet automatisch tot een verblijfsvergunning. In Utrecht kunnen ongedocumenteerden, dat wil zeggen mensen die zonder verblijfsvergunning in Nederland leven, terecht in *Villa Vrede*, die vier jaar geleden op initiatief van de kerken is opgericht. Ik spreek met Marieke Sillevs Smitt, zij werkt als predikant bij de diaconie van de Protestantse Gemeente Utrecht en is voor deze groep aangesteld. Dat kunnen mensen zijn die Nederland illegaal zijn binnengekomen, maar ook mensen van wie de asielaanvraag is afgewezen. Deze mensen kunnen niet legaal werken, komen niet in aanmerking voor een woning en hebben geen toegang tot gezondheidszorg of onderwijs. Ze kunnen op vier dagen per week overdag verblijven in *Villa Vrede*, zeker in de winter geen overbodige luxe. De mensen kunnen er tot rust komen en ook praktische dingen doen zoals de was of een fietsreparatie. Op dit moment is zo'n 90 procent van deze groep christen.

"Ik bied me aan, zal ik maar zeggen, als mens en als persoon die gelooft in God en in Christus", verduidelijkt Sillevs Smitt haar werk. "Ik ben aanwezig in *Villa Vrede*, mensen kunnen bij mij terecht. Samen met iemand anders organiseer ik een bijbelstudie voor de christenen die daar belangstelling voor hebben. We vertellen dan vooral de bijbelverhalen – de ene week in het Amhaars, de andere week in het Engels. Tot mijn verbazing kennen ze die verhalen niet." Sillevs Smitt werft niet

'Ik bied me aan als mens en als persoon die gelooft in God en in Christus'

actief onder moslims. Af en toe krijgt ze wel een vraag van een moslim die zich tot het christendom wil bekeren. Maar hen verwijst ze door naar Huis van Vrede, een geloofsgemeenschap in de Utrechtse wijk Kanaleneiland.

Vredige gemeenschap

Bij Saar Hoogendijk, predikant van de Protestantse Gemeente in Deventer, liep op een zondag onverwacht een asielzoeker van moslimkomaaf de kerk binnen. "Ik wil doop", zei hij. Later volgden er nog meer. Hoogendijk is eerst maar de Bijbel gaan lezen met hen. "De bijbelverhalen zijn over het algemeen nieuw voor ze", vertelt Hoogendijk. "Sommigen weten wel wat van de Koran en die zien dan ook de overeenkomsten. Maar vooral verhalen over Jezus zuigen ze als een spons op. Fascinerend, want het is toch een hele andere wereld dan zij kennen. Bijvoorbeeld dat verhaal waar Jezus in het zand schrijft wanneer een overspelige vrouw bij hem wordt gebracht. Een van die jongens had in Afghanistan een keer meegemaakt dat een meisje gestenigd werd; voor hem is dat een hele omschakeling dat Jezus daar zegt dat die vrouw niet gestenigd moet worden. Eigenlijk is wat we deden een soort doopcatechese. Je probeert de asielzoekers ook te betrekken bij de kerkelijke feesten en duidelijk te maken waarom die belangrijk zijn. Een van hen had dat heel goed begrepen, hij wilde daarom graag met Pasen gedoopt worden, terwijl wij eigenlijk Pinksteren in gedachten hadden. Maar toen dachten we toch: ja, als hij zo goed aanvoelt dat het Pasen is waarom het gaat in het christelijk geloof, dan gaan we hem gewoon dan dopen."

Wat hen aansprak in de kerk in Deventer? Dat het zo'n vredige gemeenschap was. "Je gaat ook met andere ogen naar jezelf kijken. Zelf weet je altijd wel dingetjes die niet

zo goed lopen. Maar toch zijn we gewoon een vredige gemeenschap, waar mensen naar elkaar omzien en waar muziek je even optilt uit het alledaagse. Het is even een warm bad waar de asielzoekers in terecht komen, en gelukkig is de gemeente zo dat ze dat warme bad kan bieden."

Arabische kerk

Christelijke asielzoekers hebben zich niet gemeld in de kerk van Deventer. Hoogendijk had dat ook niet echt verwacht. Christelijke asielzoekers zullen eerder naar een kerk van hun eigen denominatie of landstaal gaan, denkt zij. Naast de autochtone kerken zijn er inderdaad ongeveer 1.200 migrantenkerken in Nederland, waar christelijke asielzoekers terechtkunnen.

Een voorbeeld van zo'n kerk is de Arabische protestantse kerk in Amsterdam, een samenwerkingsverband van de Protestantse Kerk Amsterdam met de *Evangelical Presbyterian Church of Egypt*, die, meer poëtisch, ook *Synod of the Nile* genoemd wordt. Voorganger in deze kerk is Emad Thabet, een Egyptische predikant die naar Nederland is gekomen voor zijn promotieonderzoek. De oorsprong van de kerk ligt in Amsterdamse huiskamers waar groepjes Arabische christenen bij elkaar kwamen. Nu vormen ze samen een protestantse Arabische gemeente. De leden bestaan vooral uit Egyptenaren, vertelt Thabet, maar ook Syriërs en Irakezen weten hun weg naar de kerk te vinden. Deze laatsten zijn grotendeels vluchtelingen. Onder de Egyptenaren bevinden zich migranten die in Nederland een bestaan hebben opgebouwd, daarnaast komen er ook asielzoekers en enkele ongedocumenteerden, die zonder verblijfsvergunning in Nederland zijn.

Thabet vindt het belangrijk voor mensen om naar een kerk te kunnen die hun moedertaal hanteert, daarom kiest hij ervoor de kerkdiensten in het Arabisch te doen. Een aantal van zijn kerkgangers is nog niet zo lang in Nederland en het Nederlands dus nog niet voldoende machtig. En natuurlijk willen mensen ook graag de taal spreken van de traditie waarmee ze zijn opgegroeid, en de gewoonten en gebruiken die ze al van kindsbeen af kennen. Daarbij voelen ze zich thuis.

Naast de wekelijkse kerkdienst is de kerk ook op woensdag open, dan voor vragen

Villa Vrede, opvanghuis voor asielzoekers in Utrecht, werd in 2014 geopend door burgemeester Van Zanen.

en problemen. Niet alleen de leden van de gemeente zijn dan welkom, maar ook de ondernemers uit de buurt worden van harte ontvangen. Thabet zoekt heel bewust aansluiting bij de buurt; de meeste winkels worden gedreven door moslims uit Egypte, Irak, Turkije. Hij doet zijn inkopen bij deze buurtwinkels en laat zich graag door de buurtkapper knippen. Dat geeft hem de kans hen met de nieuwe kerk bekend te maken en hen uit te nodigen voor de Arabische muziekkavond die hij organiseert.

Evangelisatie

Waar Thabet op buurtniveau aansluiting zoekt bij de lokale moslims, zet de bovengenoemde Faraidoun Fouad zich uitdrukkelijk in voor evangelisatie onder moslims wereldwijd. Samen met zijn vrouw vangt hij Koerdische vluchtelingen op en biedt hen onderdak als dat nodig is. Hij heeft een stichting opgericht, *Home for Kurds*, die via internet kerkdiensten uitzendt en contacten onderhoudt met Koerden die zich willen bekeren tot het christendom.

De stichting werkt met Nederlandse en Koerdische vrijwilligers en is afhankelijk van donaties. In Nederland heeft ze dit jaar drie doopdiensten gevierd, waar per keer twee tot vier mensen gedoopt werden. Wereldwijd claimt deze stichting dat een paar honderd moslims tot het christendom zijn overgegaan.

Er zijn geen cijfers over het aantal moslims dat zich tot het christendom bekeert. Er zijn in Nederland een aantal organisaties die zich richten op islamitische asielzoekers. Zo is het de missie van de stichting *Evangelie & Moslims* om "als christelijke gemeenschap moslims in ons land gastvrij uit te nodigen en in woorden en daden te laten zien wie Jezus Christus voor ons wil zijn". De stichting *Gave* roept christenen op om vluchtelingen gastvrij te ontvangen en traint "vrijwilligers om contacten op te bouwen met asielzoekers en hen Gods liefde te laten zien". Daarentegen richt Saar Hoogendijk in Deventer zich niet speciaal op zending onder moslims. Wel vindt zij dat de kerk open moet staan voor moslims wanneer die zich

op eigen initiatief bij de kerk melden. In de laatste paar jaar heeft ze een zestal bekeerlingen gedoopt, maar de stroom is intussen opgedroogd. Voor de gemeente is het ook wel goed dat er even rust komt, zegt ze. De gemeenteleden zijn toch weer steeds erg betrokken bij de asielzoekers en velen leven mee met hun asielaanvraag. Voor een aantal van de bekeerlingen betekent de doop dat er een hernieuwd asielverzoek ingediend kon worden. Als zo'n aanvraag wordt gehonoreerd, betekent dat in de meeste gevallen dat de vluchteling elders in Nederland woonruimte krijgt aangeboden. Hoogendijk probeert dan een link te leggen met een wijkgemeente in de nieuwe woonplaats. Dat lukt de ene keer beter dan de andere. Niet alle hernieuwde asielverzoeken leiden trouwens tot een verblijfsvergunning. Wanneer de IND het asielverzoek niet inwilligt, is dat heel confronterend vertelt Hoogendijk. "Op het moment dat zij zeggen: 'Wij geloven die jongen niet', zeggen ze in feite: 'Wij geloven jou als predikant niet'." ●